

تهیه کننده: مهدی قلی زاد

دبیر مطالعات اجتماعی دبیرستان شهید بهشتی

منطقه ۱۶ آموزش و پرورش تهران

نهاد حكومت

همانطور که زندگی اجتماعی یک ضرورت است و انسانها نمی توانند به تنهایی زندگی کنند و نیازهای مادی و معنوی خود را برطرف کنند، **داشتن حکومت** نیز برای یک جامعه یک ضرورت است.

هیچ جامعه ای بدون حکومت نمی تواند باقی بماند. زیرا:

نیاز به قانون و مقررات برای تنظیم امور   اجرای قانون

حل اختلافات   برقراری امنیت و نظم   دفاع از هجوم دشمنان

ایجاد هماهنگی میان فعالیت های مختلف جامعه

بنابر این بدون حکومت جامعه دچار اختلال و هرج و مرج می شود.

مهمترین وظایف حکومت ها:

✓ وضع قوانین و مقررات لازم در امور مختلف ✓ سیاست گذاری فرهنگی

✓ اجرای قوانین ✓ برقراری نظم و امنیت ✓ تعلیم و تربیت

✓ رسیدگی به اختلافات و شکایات ها ✓ حفظ میراث فرهنگی،

✓ عمران و آبادانی کشور، ✓ دفاع از کشور و حفظ تمامیت ارضی

اسلام و حکومت

پیامبر اکرم (ص) پس از هجرت از مکه به مدینه، در آنجا حکومت اسلامی تشکیل داد.

فراز ۸

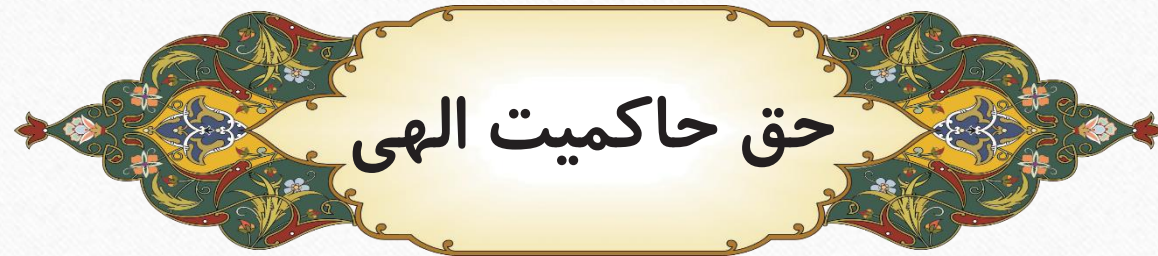
فرزای از نامر امیرالمؤمنین حضرت علی (ع) السلام به مالک اشتر (مدینه مالک)

با بخیلان رای مزین که تو را از جود و بخشش باز دارند و نه با حریصان،
زیرا حرص و طمع را در چشم تو می آرایند که بخل و ترس و آزمندی،
خصلتهایی گوناگون هستند که سوء ظن به خدا همه را دربر دارد.

منشور حکومتی
امام علی (ع) در
نامه به مالک اشتر

در جهان بینی توحیدی اسلام، حق مالکیت مطلق همه موجودات و پدیده های جهان فقط از آن خداست.

انسان ها و همه موجودات دیگر تحت حاکمیت خدا قرار دارند
با پیروی از دستورات الهی، به سوی کمال حرکت می کنند.

اسلام وجود حکومت را برای جامعه ضروری می داند.

اما دربارهٔ ماهیت حکومت و اینکه چه کسانی، چگونه و با چه قوانینی بر مردم حکومت کنند، دیدگاهی دارد که باید به آن توجه کرد.

حاکمیت قوانین الهی

شکوفای شدن استعدادهاى انسان در پرتو شناخت حق

در چنین جامعه ای مالکیت و سلطهٔ اقلیتی بر منابع و ثروت ها و امکانات عمومی و ظلم و تبعیض از میان می رود و عدالت حاکم می شود.

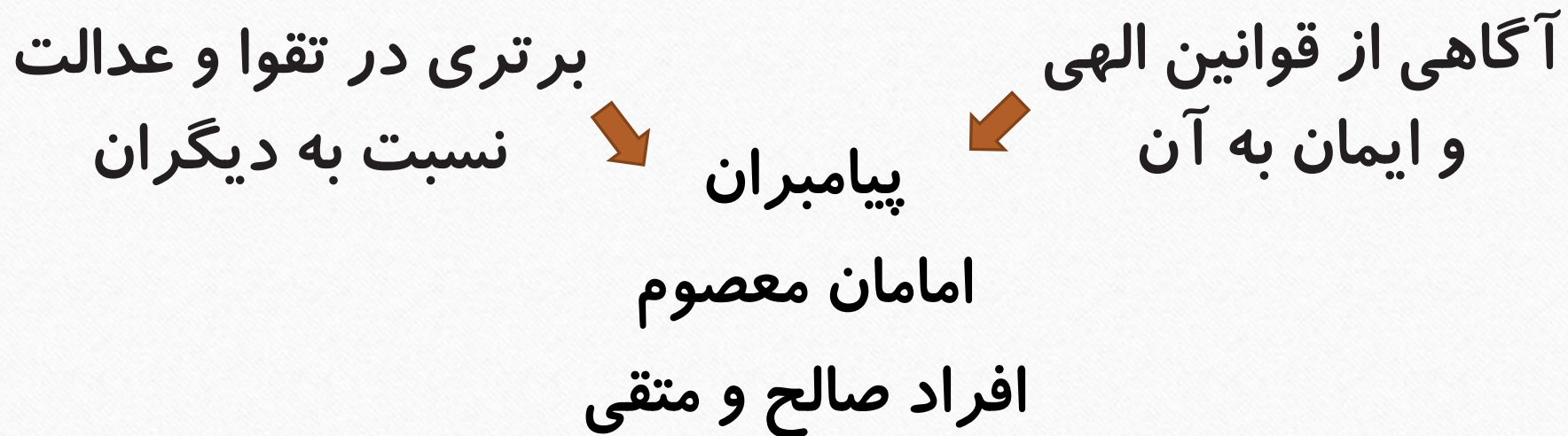

ای کسانی که ایمان آوردید، فرمان برید از خدا و فرمان برید از رسول و اولیای امور از خودتان و اگر در چیزی ستیزه کردید به خدا و رسولش باز گردید.

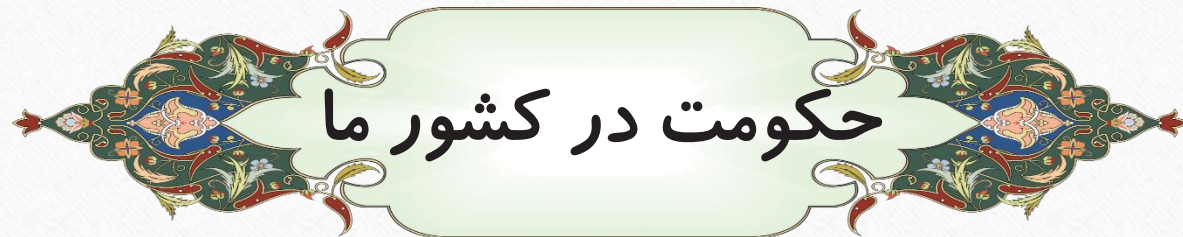
سوره نساء، آیه ۵۹

از دیدگاه اسلام تقسیم جامعه به گروه های حاکم و محکوم، ارباب و بنده و یا دادن حق حکومت و قانونگذاری به یک فرد یا یک طبقه، ظلم است.

برای اداره امور جامعه، فقط آن گروه از مردم شایستگی دارند به نیابت و وکالت از جانب خدا، مجری قوانین الهی باشند.

پیروزی انقلاب اسلامی

تأسیس حکومت **جمهوری اسلامی** توسط امام خمینی به جای حکومت شاهنشاهی

جمهوری حق انتخاب و مشارکت مردم در حکومت به رسمیت شناخته می شود.

اسلامی محتوای حکومت اسلامی است و کشور با اصول و قوانین اسلامی اداره می شود.

ارکان حکومت در جمهوری اسلامی ایران

بر طبق قانون اساسی، **مهم ترین رکن** حکومت جمهوری اسلامی **رهبری** آن است.

رهبری در جمهوری اسلامی ایران بر پایه «ولایت فقیه» است.

ولایت به معنای **سرپرستی** است.

از دیدگاه اسلام، **فقط خدا** می تواند بر انسانها **ولایت و حاکمیت** داشته باشد.

پیامبران و امامان معصوم نیز از طرف خداوند نمایندگی داشته اند که تا مردم را سرپرستی کنند.

بر طبق اصل پنجم قانون اساسی، در زمان غیبت امام زمان (عج) سرپرستی جامعه اسلامی بر عهده فقیه عادل و باتقوا، آگاه به زمان، شجاع، مدیر و مدبر است.

رهبری

قوه مجریه

رئیس جمهور، معاونان
و وزارت خانه ها

قوه قضائیه

رئیس قوه قضائیه، قضات
دیوان عالی کشور، دادگاه ها،
دادسراها

قوه مقننه

نمایندگان مجلس شورای
اسلامی،
اعضای شورای نگهبان

برخی از وظایف و اختیارات رهبر بر طبق قانون اساسی:

✓ تعیین سیاست های کلی نظام و نظارت بر حسن اجرای آنها

✓ فرماندهی کل نیروهای مسلح

✓ نصب و عزل و قبول استعفای: فقهای شورای نگهبان، رئیس قوه قضائیه، رئیس سازمان

صداوسیما جمهوری اسلامی ایران و فرماندهان نیروهای نظامی، انتظامی و سپاه پاسداران

انقلاب اسلامی

✓ عفو یا تخفیف مجازات محکومان در حدود موازین اسلامی

شوراهای اسلامی شهر و روستا

لزوم مشارکت مردم در نظام جمهوری اسلامی

توجه قانون اساسی به تشکیل شوراهای اسلامی روستا، شهر، شهرستان، استان

هدف

همکاری مردم برای پیشبرد برنامه های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و عمرانی با

توجه به شرایط و مقتضیات هر منطقه از کشور

اعضای این شوراها را مردم منطقه یا محل انتخاب می کنند.

كَلَامٌ